

азумо
ры ра
ы, ма
іся
сваіх
Яны
моль
аму
раў
ар
гар
сва
ЦК
О
ы
на
н;
н

30 год ВЫЗВАЛЕННЯ ГОМЕЛЯ

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАІЦЕСЯ!

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА
І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 34 (167) Субота, 24 лістапада 1973 г. Газета выходзіць з верасня 1969 года раз у тыдзень Цана 2 кап.

У РАЧЫСТЫ СХОД

Пазаўчора ў актавай зале ўніверсітэта сабраліся ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, вучоныя, супрацоўнікі, рабочыя і служачыя, прадстаўнікі шматліка студэнцкага калектыву, каб адзначыць 30-годдзе вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. З дакладам аб гэтай змянальнай даце выступіў ўдзельнік барацьбы супраць гітлераўскіх акупантаў, кавалер многіх баявых узнагарод дацэнт І. А. Ільных.

Ва ўрачыстай абстаноўцы ад імя ЦК ДТСААФ Беларусі старшыня абнома ДТСААФ

В. М. Шынкевіч уручыў граматы ЦК ДТСААФ нашаму ўніверсітэту за другое месца, занятае ў рэспублікансім аглядзе-конкурсе абаронна-масавай работы сярод вышэйшых навучальных устаноў. Сакратару парткома У. В. Казлову і старшыні камітэта ДТСААФ П. У. Жукаву ён уручыў нагрудныя знакі ЦК ДТСААФ Беларусі «За актыўную работу ДТСААФ».

За актыўную работу ў абаронным таварыстве прарэктару па навуковай рабоце прафесару М. В. Навучыцелю і сакратару

камітэта камсамола Т. І. Ляньковай на вечары ўручаны граматы, а 15 чалавекам — нагрудныя знакі абнома ДТСААФ.

Рэктар доктар фізіка-матэматычных навук Б. В. Бокуць уручыў граматы рэктарата, парткома і мясцкома дацэнту У. Д. Арэшчанку і лаборанту М. Я. Карабанаву за ўдзел у вызваленні Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, а дацэнту Т. С. Янковай — за баявую дзейнасць у падполлі.

Для прысутных на ўрачыстым вечары быў паказаны кінафільм «Генерал Пушча».

ГОСЦЬ СТУДЭНТАЎ — ГЕНЕРАЛ

Гаспадарамі актавай залы ў мінулую суботу былі студэнты эканамічнага факультэта. Тут яны праводзілі вечар, прысвечаны 30-годдзю вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Вечар адкрыў дэкан факультэта І. П. Трацэўскі. Ён лавінаваў прысутных са змянальным юбілеем, выказаў у іх адрас шчырыя пажаданні.

Сярод шматлікіх гасцей самым пажаным быў на вечары генерал-маёр у адстаўцы Ф. А. Вярочкін. Федар Андрэвіч падзяліўся ўспамінамі аб тым, як вызваляліся ад гітлераўскіх акупантаў Гомель і наша вобласць, гаварыў аб неўміручым гераізме і мужнасці савецкіх воінаў. Праслаўлены ветэран вайны выказаў упэўненасць у тым, што цяперашняе маладое пакаленне выдатнай вучобай і плённай працай аддзякуе ўсіх тых, хто змагаўся за нашу жыццё, за нашу ішчасце.

Ва ўрачыстай абстаноўцы пад бурныя апладысменты прысутных генерала Ф. А. Вярочкіна прынялі ў ганаровыя студэнты эканамічнага факультэта.

З рэпартажам аб праведзенай рабоце ў гонар змянальнага юбілею выступіў камсорг факультэта Аляксандр Сасноў.

Гасцямі вечара былі таксама дзесяцікласнікі гарадскіх школ. Ад іх імя выступіў А. Сініла з СШ № 21. Юнак ужо многае пазнаў аб прафесіі эканаміста, а таму, не срываючы сваёй задумкі, сказаў:

— У дзяцінстве я марыў стаць лётчыкам, а цяпер цвёрда ведаю: буду эканамістам.

Затым наступіў самы хвалюючы момант — узнагароджанне гасцямі. Іх уручалі за лепшыя навуковыя студэнцкія работы, за паліяховую задачу норм ГПА, за высокія спартыўныя дасягненні.

Шмат задавальнення даставіў канцэрт мастацкай самадзейнасці. У зале цішыня. Чаруюныя тункі Грыга пляшчотна аддаюцца ў сэрцы кожнага.

На сцэне — стройная дзяўчына, кандыдат у майстры спорту па мастацкай гімнастыцы Таццяна Красюк. Яна выканала практыкаванні з мячом.

Вялікае адабрэнне глядачоў выклікала выступленне каманды КВЗ. Калі б эканамічнаму факультэту трэба было прыдумаць эмблему сваёй мастацкай самадзейнасці, дык гэта з поспехам зрабіў б студэнты Шаньшін, Кавальчук і Нічпаровіч, якія з выключным азартам і гумарам выканалі жартоўны танец «Пеўні».

А ці ёсць ва ўніверсітэце такія, хто не чуў, як спяваюць Таццяна Селіванова і Анатоль Сердзюкоў? Калі ёсць, дык нам застаецца толькі паспакуваць ім.

Парадавалі глядачоў таксама студэнткі Антаніна Мельнічэнка і Людміла Кайдала. З вялікім задавальненнем мы слухалі ансамбль эканамічнага факультэта, яго саліста Анатолья Краўчанку.

**С. КОРХАВА, Т. ФАМІНА,
В. РЫБАК,
студэнткі гісторыка-філалагічнага
факультэта.
(Нашы спецыоры).**

НА ЗДЫМКУ: сакратар партбюро эканамічнага факультэта Н. В. Волкава прыклмае генералу Ф. А. Вярочкіну значок з эмблемай факультэта.

Фота А. Рудчанкі.

26 ЛІСТАПАДА 1943 ГОДА
ГОРАД ГОМЕЛЬ
БЫЎ ВЫЗВАЛЕН АД НЯМЕЦКА-
ФАШЫСЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ

ПА ПЫТАННЯХ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ

На працягу трох дзён у нашым ўніверсітэце праходзіла 1-я навукова-метадычная канферэнцыя па актуальных пытаннях вышэйшай адукацыі. У яе рабоце прынялі ўдзел вучоныя БДУ імя У. І. Леніна, ВШЧТУ, Гомельскага філіяла ВПІ, Мозырскага і Новазыбкаўскага педінстытутаў.

На пленарным пасяджэнні канферэнцыі адарыў рэктар ўніверсітэта доктар фізіка-матэматычных навук Б. В. Бокуць. Затым былі заслуханы даклады: прарэктара па завочнай адукацыі дацэнта Т. П. Трацэўскай — «Арганізацыя і ўдасканалванне вучэбнага працэсу на аддзяленні завочнага навуцання», сакратара парткома ГДУ У. В. Казлова — «Ідэйна-палітычнае выхаванне студэнтаў», загадчыка кафедры педагогікі і псіхалогіі, доктара педагогічных навук І. Ф. Харламава — «Навуковыя асновы работы па

маральнаму выхаванню студэнтаў», старшага выкладчыка В. Д. Філічавай — «Псіхолога-педагагічныя праблемы выхаваўчай работы куратара ў студэнцкай групе».

Далейшая работа канферэнцыі працягвалася ў дзевяці секцыях. На іх пасяджэннях заслухана і абмеркавана звыш 70 дакладаў па пытаннях метадыкі выкладання грамадазнаўчых, педагагічных, філалагічных, эканамічных, матэматычных і іншых дысцыплін.

Навукова-метадычная канферэнцыя з'явілася новым крокам у ажыццяўленні Пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР ад 18 ліпеня 1972 года «Аб мерах па далейшаму ўдасканалванню вышэйшай адукацыі ў краіне», паслужыць паліяхованню метадычнай работы ў вучу. Прыняты рэкамендацыі аб выданні матэрыялаў гэтай канферэнцыі.

У МЯСЦКОМЕ

20 лістапада адбылося пашыранае пасяджэнне мясцовага камітэта з удзелам старшыняў прафбюро і прафгрупораў.

Абмеркаваны і зацверджаны планы работы мясцкома і камісій на 1973—1974 гады.

З інфармацый аб выкананні прафбюджэту за 1973 год і збору членскіх узносаў вы-

ступіла казначэй мясцкома Л. А. Дзяменцева.

Заслухана тлумачэнне бухгалтара спортулева Т. П. Яфрэменка аб выкарыстанні сродкаў на спартыўна-масаваыя мерапрыемствы.

Па ўсіх абмеркаваных пытаннях прыняты адпаведныя рашэнні.

ГОД 1943

НАРОДНЫ ПОДЗВІГ

Камандуючы фронтам К. К. Ракасоўскі (злева) на камандным пункце.

Воіны наводзяць пераправу праз Сож.

Так выглядаў цэнтр Гомеля пасля вызвалення горада ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Вяртанне дамоў.

Фотарэпрадукцыя А. Рудчанкі з фотадакументаў Гомельскага абласнога краязнаўчага музея.

ПАСЛЯ кароткатэрміновай падрыхтоўкі ў адным з вучэбных батальёнаў у кастрычніку 1943 года я дзевятнаццацігадовым юнаком прыбыў у саставе 1023 палка на 1-ы Беларускі фронт. Яго войскі пачалі ажыццяўляць Гомельска-Рэчыцкую аперацыю, якая ўвайшла ў гісторыю Вялікай Айчыннай вайны адной з яе яркіх старонак.

Пасля разгрому летам 1943 г. пад Курскам, Арлом і Бранскам нямецка-фашысцкае камандаванне рабіла спробы прыпыніць наступленне савецкіх войск і стварыла магутны абараняльны рубаж на лініі рак Сож і Дняпр. Воіны 1-га Беларускага фронта сустрэлі жорсткае супраціўленне ворага, які вырашыў выкарыстаць гэтую прыродную водную перашкоду. Наступленне на Гомель з фронта магло прывесці да вялікіх ахвяр, таму наша камандаванне палічыла мэтазгодным пачаць аперацыю на флангах, каб акружыць, а потым знішчыць Гомельскую групоўку ворага.

Наш 1023 полк у кастрычніку 1943 г. уступіў у бой з фашыстамі ў раёне чыгункі Гомель—Жлобін. Мы, маладыя

воіны, натхнёныя поспехамі нашых войск на іншых участках фронта, бязлітасна грамілі адступаюшых гітлераўцаў. Усім хацелася помсціць захопніка за тэя здзекі, якія яны тварылі на нашай зямлі. А мне аса-

заныць плацдарм на левым беразе ракі Бярэзіна. Пад покрыўкам ночы наш узвод батальёнаў мінамётаў разам з пяццю пераправіўся праз раку. Пераправу шырэй у дзве дошкі зрабілі партызаны. Па ёй

НЕ ЗАБЫЦЬ

біста хацелася адпомсціць фашыстам за сваё бацьку, які ваяваў у саставе гвардзейскіх часцей і загінуў у боях пры абароне нашай сталіцы — Масквы. Паведамленне аб яго белі я атрымаў ужо на фронце.

Вораг супраціўляўся ўсімі сіламі, але ўжо не мог стрываць наш націск. Савецкія войскі кожны дзень вызвалілі ад акупантаў разбураныя гарады і вёскі. Памятаю, з якой радасцю ўведзілі мы ў акапах, што вызвалена сталіца савецкай Украіны — горад Кіеў, а на нашым участку фронта 18 лістапада — Рэчыца.

Нашаму палку было дадзена заданне прабрацца наперад і

маглі прайсці толькі салдаты-пехацінцы і мы — мінамётчыкі. Мінамёты і міны неслі на плячах. Наша з'яўленне ў гэтым раёне было для немцаў поўнай нечаканасцю. Па некалькі разоў у дзень фашысты кідаліся ў контратакі, каб выцесніць нас з занятага плацдарма. Найшм пехацінцам даводзілася весці цяжкі бой з праціўнікам, які меў гарматы і танкі. У нас жа былі толькі батальёныныя мінамёты.

Па загаду камандзіра разлік мінамёта, дзе я быў наводчыкам, стаў «качучым». Гэта для таго, каб стварыць у праціўніка бачнасць нашай шматлікасці. Пасля 4—5 залпаў мы

Гомельскі абласны камітэт КП Беларусі, Гомельскі абласны савет ветэранаў вайны і Інстытут гісторыі Акадэміі навук БССР падрыхтавалі і выпусцілі да 30-годдзя вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў кнігу «У грозныя гады». На яе старонках дзеляцца ўспамінамі ўдзельнікі бараць-

бы супраць акупантаў на тэрыторыі Гомельскай і Палескай абласцей. Прапануемцы ўвазе чытачоў успаміны Г. С. Калініна «Было гэта на Сожы», якія мы перадрукавалі з названай кнігі, датычацца вызвалення ад гітлераўцаў Гомеля.
Г. С. КАЛІНІН.

БЫЛО ГЭТА НА СОЖЫ

Пасля Арлоўска-Курскай бітвы пантанёры спадзяваліся атрымаць некаторую перадышку. Яна так трэба была людзям, якія зматаліся ў кругласутачных наступальных боях. Але пра якую перадышку магла ісці размова? Войскі Цэнтральнага фронта, узламаўшы незвычайна моцную абарону немцаў пад Арлом, імкліва рухаліся да граніц Беларусі. Таму мы, ледзь-ледзь паспеўшы прывесці ў парадак пераправачную тэхніку, з ходу фарсіравалі Дзясну ў раёне Бранска, а затым забяспечылі пераправу наступаючых войск праз раку Іпучы і ў саставе Беларускага фронта выйшлі да ракі Сож ў раёне Нова-Беліцы пад Гомелем.

Наступіў кастрычнік 1943 г. Асабовы састаў нашага 131-га пантонна-моставага батальёна размясціўся ў старых, цудоўна удалых драўляных казармах, што знаходзіліся ў сасновым лесе.

Пехацінцы акапаліся на беразе ракі Сож. Артылерысты паставілі свае гарматы на дальніх і бліжніх подступах да гэтага шырокага воднага рубяжа. Пярэдні край жыў напружаным баявым жыццём. Толькі рака зусім па-мірнаму, ціха і плаўна несла свае воды на

поўдзень, к сівому, старажытнаму і магутнаму Дняпру. А там, за Сожам, на ўзвышшы, сярод садоў і паркаў, прыкметна крануць асенняй пазалотай, стагнаў у фашысцкай няволі Гомель. Яго трэба было хутчэй вызваліць ад нямецкіх акупантаў.

У нашым батальёне было шмат беларусаў. Набліжэнне да родных мясцін, натуральна, выклікала ў іх радасць і трывогу. Як там, за лініяй фронта? Ці жывыя іх родныя і блізкія? А магчыма іх вывезлі ў Германію або знішчылі?

Асабліва хваляваўся намеснік камандзіра батальёна па палітчасці. І мы яго разумелі. Маёр Кардзіяка Іван Алксеевіч — ураджэнец Гомельшчыны. Тут ён вырас, тут працаваў аграномам, тут стаў буйным партыйным работнікам і тут народ аказаў яму высокую давер'е, выбраўшы дэпутатам Вярхоўнага Савета БССР. Зам паліт тўтарыў з афіцэрамі горада, захапляўся. Яго цікавыя расказы пра Гомельшчыну, аб апаганенай гітлераўцамі беларускай зямлі мелі моцнае ўздзеянне на ўвесь асабовы састаў.

Нагледзячы на стомленасць, бяссонныя ночы, усіх воінаў ахопліваў наступальны парыв. Наперад і толькі наперад на

ворага! — гэтай думкай жылі і нашы пантанёры.

Шлях у глыбіню Беларусі перагароджвала рака Сож, фарсіраваць яе з ходу наступаючыя войскі не маглі. Трэба была пераправа. Навесці яе прадставяла нашаму пантонна-моставаму батальёну на паўночнай ускраіне Нова-Беліцы. Аднак, каб прыняць канчатковае рашэнне, патрабаваліся дадзеныя інжынернай разведкі. Трэба было дэталёва правесці глыбіню ракі, а таксама супрацьлеглы бераг, заняты праціўнікам. Каго паслаць на выкананне задання? Камандзір батальёна доўга раіўся з зампазітам і начальнікам штаба. Выбар упай на наступных таварышаў: парторга батальёна гвардыі капітана Палаяжкіна, старшыню 1-й роты Ляхіна, лейтэнанта Фралова, сержанта Шчура і некалькіх бывалых салдат.

Сержант Шчур (а ў падраздзяленні яго звалі Янка Шчур) быў беларускім хлопцам з вёскі Людзяневічы Жыткавіцкага раёна. Калі пачалася вайна, яму не хапала двух гадоў да прызыўнога ўзросту. Аднак ён дабіўся, каб яго прызвалі ў армію добраахвотнікам.

Памятаю, прыбыў хілы, маладзенькі Шчур у батальён, і раздзаваліся рэплікі, што, маўляў, служба пантанёра яму не

ПА КНІЗЕ «ГРОЗНЫЯ ГАДЫ»

Напярэдадні 30-годдзя з дня вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў ва ўніверсітэце адбылася канферэнцыя чытачоў па кнізе «У грозныя гады», якая выпушчана да гэтай знамянальнай даты і змяшчае ўспаміны ўдзельнікаў барацьбы супраць акупантаў на тэрыторыі Гомельскай і Палескай абласцей. На канферэнцыю былі запрошаны сааўтары гэтай кнігі Герой Саюзнага Саюза Павел Мікалаевіч Буйневіч і падпалкоўнік ў адстаўцы кавалер многіх баявых узнагарод Фёдар Паўлавіч Стэльмашок. Ветэраны Вялікай Айчыннай вайны цікава расказалі аб тым, як праходзілі абарона і вызваленне Гомеля, аб бяспрыкладным гера-

ізме і мужнасці савецкіх воінаў, якія не шкадавалі жыцця для таго, каб наша Радзіма была свабоднай і шчаслівай. Выступіўшы на канферэнцыі студэнткі Людміла Смірнова, Тамара Шышова і іншыя, гаворачы пра кнігу «У грозныя гады», адзначылі яе велізарнае пазнавальнае значэнне, выключную выхаваўчую ролю, гістарычную каштоўнасць. Гэта кніга будзе заўсёды напамінаць нашчадкам аб тым, якой дарагой цаной далася перамога над гітлераўскімі захопнікамі.

Ва ўдзячнасць за ўдзел у канферэнцыі чытачоў студэнты ўручылі П. М. Буйневічу і Ф. П. Стэльмашку букеты кветак і сувеніры.
(Наш кар.)

БЕССМЯРОТНЫ!

бесперапынна мянялі пазіцыю. Немцы не маглі нас выкрыць і знішчыць агнём. На працягу 20—25 мінут мы вымушаны былі абсталёўваць новую пазіцыю (выкапаць катлаван для мінамёта, адтуліны для мін

ступленне на левым беразе ракі Барэзіны.

За бой на захопу плацдарма ў ліку іншых байцоў мінамётнага разліку быў прадстаўлен да ўзнагароды медалем «За ад-

беларускіх жанчын не забыць усё жыццё.

Пасля вылячэння я папаў на іншы фронт. Але ў маёй памяці назаўсёды засталіся суровыя дні восні 1943 года. Я бачыў разбураныя гарады і вёскі, растрэляных фашыстамі ні ў чым не павінных дзяцей, жанчын, састарэлых. Прыгадваецца гэта з болем у сэрцы. І адначасова раласна ўсведамляць, што за мінулыя 30 гадоў самаадданай працай савецкіх людзей адноўлена разбураная гаспадарка, наша Гомельшчына стала квітнеючым краем.

У гэтыя ўрачыстыя дні святкавання 30-й гадавіны вызвалення Гомеля і вобласці ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў хочацца перадаць сардэчнае прывітанне ўсім воінам, якія ўдзельнічалі ў баях за беларускую зямлю. А наша моладзь павінна заўсёды памятаць імёны тых, хто праціў кроў і аддаў сваё жыццё за шчасце на беларускай зямлі. Трэба быць дастойнымі сваіх бацькоў, актыўнымі будаўніцамі камуністычнага грамадства.

Ул. АРЭШЧАНКА,
загадчык кафедры эканомікі працы, дацэнт.

ПРА ТЫЯ ДНІ

і г. д.). За дзень мы мянялі пазіцыі на 15—20 разоў. Ад таго фізічнага перанпружання смеротна стамляліся, але працягвалі падтрымліваць аднапалчан-пехацінцаў мінамётным агнём. Немцы панеслі вялікія страты і былі вымушаны спыніць атакі. Да гэтага часу на плацдарм паспелі пераправіцца асноўныя сілы палка і артылерыя. Новае падмацаванне дазволіла расшырыць плацдарм на некалькі кіламетраў і перайсці ў наступленне. Вораг працяў паспешна адступіць. У гэты час мы атрымалі паведамленне, што варожыя сілы, якія ўтрымлівалі Гомель, разгромлены і горад вызвалены ад акупантаў. А мы працягвалі развіваць на-

вагу». Праўда, атрымаў яго праз многа гадоў пасля вайны. Чацвёртага снежня 1943 г. пад Ілліобімам я быў цяжка паранены. Пачалося маё «падарожжа» з аднаго шпітала ў другі (лячыўся 7 месяцаў). Першай была вызвалена ад ворага Рэчыца. Большасць яе памяшканняў засталіся разбуранымі. Нас, параненых байцоў, размясцілі ва ўцалеўшых дамах мясцовых жыхароў. Нягледзячы на тое, што насельніцтва пасля акупацый перажывала неверагодныя матэрыяльныя цяжкасці, яно дзялілася з параненымі ўсім, чым магло. Нам прыносілі малако, гародніну, садавіну, акружалі нас клопатамі і ўвагай. Тыя клопаты і ласку

па плячу. Спачатку назначылі радавога Шчура ардынэрам. «Няхай хлопеч моцы набярэцца, загартуецца», — вырашыў камандзір. Але гэта пасада не задавальняла маладога салдата. І праз некаторы час па яго асабістаму настойню Шчур быў пераведзены ў аддзяленне разведчыкаў. Тут ён адчуў сябе зусім па-іншаму. Аказаліся смелым, баявым, ініцыятыўным воінам. Шмат разоў паспяхова выконваў баявыя заданні па разведцы, стаў сержантам, камуністам, быў узнагароджан ордэнамі і медалямі.

коіла воінаў. Моўчкі абдумвалі план далейшых дзеянняў. Ноч была на зыходзе, і тады Шчур першым звярнуўся да камандзіра:

— Дазвольце мне напераціць праз Сож уплыў і зрабіць неабходныя прамеры.

Гэта быў адзіны выхад са становішча. Да святання разведка павінна была выканаць заданне. Камандзір, параіўшыся з парторгам, дазволіў сержанту Шчуру плысці на другі бераг. Тут жа паведамлілі камандзірам стралковых падраздзяленняў, якія знаходзіліся на пярэдням краі, аб тым, што адзіны разведчык уплыў накіроўваецца да берага праціўніка.

Сержант Шчур скінуў шпінель, боты, паліваю сумку, павесіў на шыю аўтамат, узяў у зубы канец шнура і кінуўся ў студзённую ваду. Разведчыкі, замаскіраваўшыся на беразе, уважліва сачылі за аддаленнем баявога таварыша. На шчасце, бораг замоўк, ракетамі не асвятляў раку.

Зрабіўшы вымярэнні глыбіні ракі каля берага праціўніка, абследаваўшы трымалясыя грунты і ўстанавіўшы, дзе лепш можна прычаліць, адважны пантанёр падаў умоўную каманду разведчыкам аб тым, каб яны вярталіся.

Але калі сержант Шчур ужо пераадолеў палавіну шляху, праціўнік зноў асвятліў раку ракетамі. Раздаўся трэск варожых кулямётаў. Нашы кулямётчыкі адказалі агнём. Завязалася перастрэлка. Чым бліжэй становіўся бераг, тым часцей і бліжэй да сержанта світалі варожыя кулі. Ужо ля самага берага Шчур адчуў штуршок у левую нагу. Разведчыкі сустрэлі сержанта, адвядлі ва ўкрыцце. Доклаўшы камандзіру разведдзеныя, Шчур шэптам

заўважыў, што ён, відавочна, паранены, і затым страціў прытомнасць. Таварышы перавязалі рану, паклалі яго на плашч-палатку і даставілі ў медсанбат.

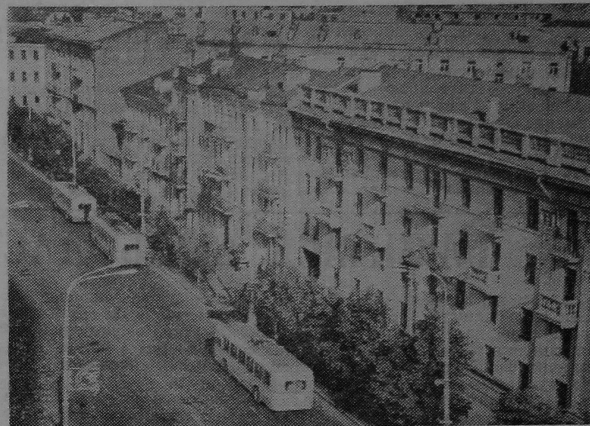
Баі за Гомель налілі жорсткі характар. Часці Чырвонай Арміі не давалі спакою замацаваўшамуся праціўніку. Былі захоплены невялікія плацдармы паўднёвай горада ў раёне Папоўкі і паўночнай — у раёне вёскі Хальч. Нашым пантанёрам нямаła давялося апаравацца пад варожым агнём, каб забяспечыць пераправу танкаў, артылерыі і мотапехоты праз Сож. Важную ролю ў вызваленні Гомеля адыграў мост, пабудаваны намі каля вёскі Хальч, а некалькі пацей — дзругі мост, у раёне Нова-Беліцы.

Лавіна наступаючых савецкіх войск рухалася ў глыбіню Беларусі. Памятаю, у тагачасныя цёмныя ночы нашым разведчыкам даводзілася некалькі разоў вымяраць глыбіню ракі Сож у розных месцах. Толькі Янка Шчур адсутнічаў. Ра-на аказалася сур'ёзнай, і яго адправілі ў шпіталь.

...Ідуць гады. Сябры-аднапалчане разляціліся ў розныя бакі. Аднак не-не ды з'яўдзе так баявых пантанёраў. Вось тас на станцыі Жыткавічы нека ў мяне адбылася нечаканая сустрэча з маёрам Іванам Васільевічам Шчурам. У статым афіцэры цяжка было распазнаць былога маладога пантанёра-разведчыка. Аднак гэта быў ён — наш бястрашны воін. І калі размова зайшла пра той баявы час, пра фарсаванне Сожа, Іван Васільевіч паказаў на адну з мнагалікіх ордэнскіх планак на яго грудзях — планку ордэна Айчынай вайны I ступені і сказаў:

— Гэта за Гомель.

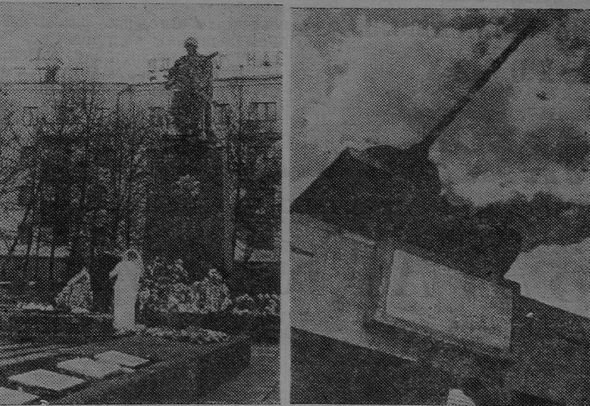
ГОД 1973

Сёння Гомель — адзін з самых прыгожых гарадоў краіны. Праспект імя Леніна.

Новабудоўлі — адметная рыса горада.

НА ЗДЫМКАХ: злева — маладажоны з данайнай паваргі прыходзяць да гэтага помніка і вечнага агню, каб ускласці кветкі, мінутай маўчанія ўшанаваць памяць тых, хто загінуў за шчаслівае сёння; справа — на п'едэстале баявой славы танк, які першым уварваўся ў Гомель.

Студэнт-выпускнік гісторыка-філалагічнага факультэта, ленынскі ступендынт Уладзімір КОВАЛЬ у час практыкі прывёў да маргі Герая Савецкага Саюза Цімафея Барадзіна васьмі-класнікаў СШ № 27, каб расказаць ім пра бястрашнага падпольшчыка.

ЛЕКЦЫІ ДЛЯ ШКОЛЬНІКАЎ

На гісторыка-філалагічным факультэце па ініцыятыве партыйнай і камсамольскай арганізацый створана лектарская група з ліку лепшых студэнтаў — слухачоў школы маладога лектара.

Рыхтуючыся дастойна сустраць 30-годдзе вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, студэнт-лектары прыялялі агітацыйна-прапагандысцкую і шэфскую работу ў школах гора-

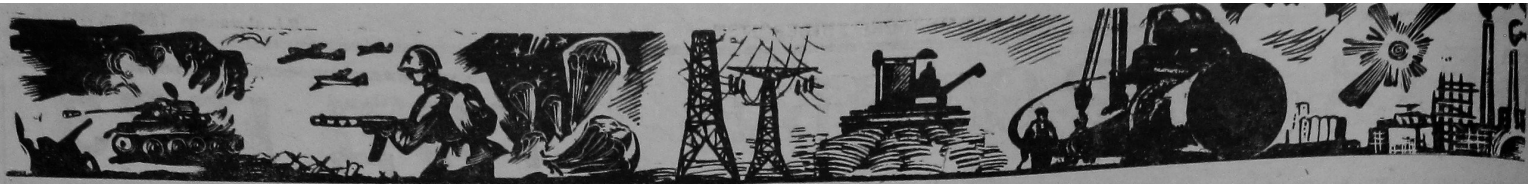
тычнаму выхаванню вучняў на прыкладах жыцця і барацьбы юных герояў Вялікай Айчыннай вайны. З лекцыямі «30 год вызвалення Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў» і «Камсамол Гомельшчыны ў гады Вялікай Айчыннай вайны» ў сярэдніх школах №№ 5, 10, 16, 25, 26, 32 і іншых выступілі студэнты Уладзімір Коваль, Зіна-

Фаміна, Тацяна Шабан, Валодзіна Старакожава, Ігар Нямкевіч і іншыя маладыя лектары. Школьнікі з вялікай цікавасцю слухалі іх выступленні, а дзіцячыя школы закіраўніцтва школ засталася шчыра ўдзячным за дапамогу ў выхавальнай рабоце.

Лектарская група факультэта намяццла правесці цыкл лекцый па гісторыі ВЛКСМ і лянцёрскай арганізацыі ў школах.

ЛІ КАЗІМІРСКІ, нам. сакратара камсамольскай арганізацыі факультэта.

годдзю прысваення піянерскіх і камсамолу імя У. І. Леніна, а так сама па гісторыі маладзёжнага і дзіцячага руху, па гісторыі савецкага спорту і ўсеагульнага комплекса ГПА. Выезд з гэтымі лекцыямі прадугледжываецца і ў сельскія школы.

ДА 30-ГОДДЗЯ ВЫЗВАЛЕННЯ ГОМЕЛЬШЧЫНЫ АД НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІХ ЗАХОПНІКАУ

СПОРТ

Ва ўніверсітэце праходзіць месячнік абаронна-масавай работы, прысвечаны знамянальнай даце — 30-годдзю з дня вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў...

ЮБІЛЕЮ ПРЫСВЕЧАНЫ

Ўсіх факультэтах праходзяць сустрэчы з удзельнікамі бацькавага вызвалення нашага роднага горада і вобласці.

Сякай інтэрнатаў, на кааферэнцы чытаюць Расказы былых фронтавоў і партызан аб мужнасці і гераізме саветскіх людзей у барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў...

шай моладзі. Ва ўсіх сваіх справах яна гатова браць прыклад з тых, хто праз цяжкі будзе заставацца яркім узорам высокага саветскага патрыятызму...

П. ЖУКАЎ, старшыня камітэта ДТСААФ.

НА ПРЫЗ ГЕНЕРАЛА АРМІІ

З 1970 года ў Гродна разыгрываецца прыз урадженца на гранічнага горада генерала арміі А. І. Антонова. За ганаровы трафей змагаюцца мужчынскія і жаночыя валебольныя каманды.

Другі год запар вялі барацьбу за перамогу на мемарыяле студэнцкі Гомельскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Летась яны былі другімі прызёрамі гэтых спаборніцтваў...

святлі спецыяльны нумар на сценнай газеце.

У апошнія дні праведзены спаборніцтвы па розных відах спорту паміж групамі і курсамі. Пераможцаў віталі ўзнагароджвалі ветэраны вайны.

М. КОШАЛЕЎ, сакратар камсамольскага бюро факультэта фізвихавання.

ІМКНЕМСЯ БЫЦЬ ДАСТОЙНЫМІ

З вялікай адказнасцю камсамольцы нашага факультэта рыхтуюцца да 30-годдзя з дня вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

стваў, якія зараз праводзяцца ў гонар свята. Да гэтай даты аформілі стэнд з фотадымкамі ветэранаў вайны і іх успамінамі аб суровай барацьбе супраць ворага.

камуністаў горада кавалера некалькіх ордэнаў баявой славы дацэнта Івана Афанасевіча Ільных. Ён дзяліўся ўспамінамі аб незабыўных ваенных гадах, расказаваў пра гераічныя подзвігі аднапалчач.

З цікавасцю слухалі студэнты расказ аднаго са старэйшых

НА ПРАЦЬГУ ТЫДНЯ ПРАХОДЗІУ АГІТПРАБЕГ, АРГАНІЗАВАНЫ АБОМКАМ КАМСАМОЛА, АБЛАСНЫМ КАМІТЭТАМ ДТСААФ, АБЛАСНОЙ АРГАНІЗАЦЫЯЙ ТАВАРЫСТВА «ВЕДЫ»...

Гэты ўдзельнікі ўсклалі вялікі лапомына стваральніка Камуністычнай партыі і Саветскай дзяржавы, а таксама да помніка загінуўшым воінам.

У ДНІ АГІТПРАБЕГУ

Шлях агітбрыгады ляжаў па двух маршрутах. Першы праходзіў па тэрыторыі Добрушскага, Веткаўскага, Чачэрскага і Кармянскага раёнаў, другі — праз Брагінскі, Хойніцкі і Рэчыцкі раёны.

У ВОЛЬНЫ ЧАС

Пераможцам выйшла каманда другога паверха (факультэт фізвихавання). Другім прызёрам гэтых спаборніцтваў стала каманда трэцяга паверха (эканамічны факультэт), наступныя месцы занялі каманды

Агітпрабег стартаваў ў Гомелі на Плошчы імя Леніна.

Шэраг цікавых мерапрыемстваў, прысвечаных 30-годдзю з дня вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, праведзена ў інтэрнаце № 1.

тараў кнігі «У грозныя гады» палкоўнікам у адстаўцы А. І. Летуновым, старшынёй гарадскога савета па працы і тэрытарыяльнаму выхаванню моладзі І. П. Ахматавым і іншым.

пятага (фізічны ф-т) і чацвёртага (геалагічны ф-т) паверхаў. Цяпер шахматысты разыгрываюць асабіста першыя месцы. Пераможцам будучы ўручаць траты і прызы.

У. ВОІНАЎ, П. ШАЛЯНЧЭНКА, студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта.

Смыкоўскі выступіў і перада камсамольцамі трэцяга курса механіка-матэматычнага факультэта.

А. ЖУРАВЕЛЬ, сакратар камсамольскай арганізацыі факультэта.

РАЗЫГРАЛІ МЕДАЛІ ТЭНІСІСТЫ

Днямі закончыліся спаборніцтвы на першыноста Беларускага «Бурвеснік» па настольнаму тэнісу. Паспяхова выступілі ў іх студэнты нашага ўніверсітэта.

Чэмпіёнамі на тэнісу сталі студэнты Магілёўскага машынабудавальнага інстытута, сябравання ўзнагароды дасталіся спартсменам БДУ імя У. І. Леніна.

У. ПАЎЛОЎСКІ.

НА КАМСАМОЛЬСКІХ СХОДАХ

На другім курсе механіка-матэматычнага факультэта адбыўся камсамольскі сход, прысвечаны 30-годдзю вызвалення Гомельшчыны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

чы І. А. Смыкоўскі. Іван Аляксеевіч расказаў аб мужнасці і гераізме саветскіх воінаў і партызан, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Гомеля і вобласці ад гітлераўскіх акупантаў.

З такім жа дакладам І. А.

Смыкоўскі выступіў і перада камсамольцамі трэцяга курса механіка-матэматычнага факультэта.

Весткі з практыкі

ЗАГАДКІ ЗЯМЛІ РАДЗІМІЧАЎ

Рэдка сустрачаш чалавека, якога б не цікавіла мінулае яго роднага краю. Багатая гісторыя Гомельшчыны. Зямля яе захоўвае мноства загадак і тайн.

Развіццё рамяства і гандлю, аддзяленне рамяства ад земляробства ў славянскіх плямён у XI веку прывяло да ўз'яўлення гарадоў. К гэтай жа часу і адносіцца з'яўленне на зямлі радзімічаў горада Гомеля (Гоміі, Гом'е).

Старакытнае ўмацаванне гарадзішча эпохі ранняга жалезнага веку, якое адносіцца да така званай мігарадскай культуры.

Гомель эпохі ранняга сярэднявечча займаў тэрыторыю паміж двума равамі, дзе цяпер размяшчаецца абласны краязнаўчы музей і Палац піянераў і школьнікаў, і дзяліўся на дзядзінец і пасад. Дзядзінец — умацаваная частка горада, месца жыцця княжачага намесніка, прымякцаў да Гомеюка. Пасад — дзе жылі рамеснікі, займаў месца сучаснай плошчы імя У. І. Леніна.

лістым старажытнарускім узорам. Вельмі цікавыя чарпакі сасудаў з салярнымі або так званымі сонечнымі знакамі. Такія сасуды звычайна служылі для календарных мэт.

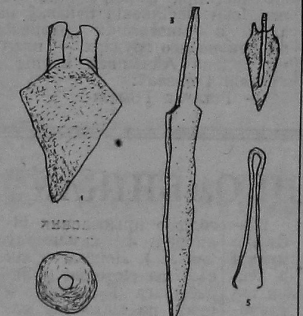
На абрывах Гомеюка ў раёне цэнтральнага парку сабрано больш як 100 фрагментаў керамікі жалезнага веку і сярэднявечча, скобы і спражкі, грузіла для рыбаўлоўчай сеткі, манета польскай чаканкі (грош часоў Сігізмунда I). Знаходкі манет польскай, літоўскай і арабскай чаканак сведчаць пра шырокае развіццё гандлю і рамяства ў шурфе № 3 знойдзены рэшткі ганчарнай вытворчасці: камакі абпаленай гліны, абломкі гаспадарчых сасудаў, чарналакавых талерак і місак.

Адкуль прыйшлі радзімічы? Чые лодкі з воскам патанулі ля вёскі Дзятлавічы? Як даўно засяліў чалавек зямлі Пасожка? На гэтыя пытанні адкажуць новыя пошукі і археалагічныя раскопкі.

О. ВАСКОВА, Ю. АВАДЭНКА, студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта

Мінулае Пасожка цесна звязана са славянскім племенем радзімічаў. Аўтар «Повесті вренных лет» запісаў легенду пра тое, што сама назва племя паходзіць ад імя правадыра Радзімы, які пасяліўся са сваімі сваякмі на рацэ Сож. Пытанне аб тым, адкуль прыйшлі на Сож радзімічы, калі яны тут пасяліліся, яшчэ не вырашана вучонымі. Існуюць думкі пра месцовае і польскае паходжанне старажытных жыхароў Пасожка.

Сама назва горада, відавочна, паходзіць ад ракі Гамеюка, якая некалі ўпадала ў Сож у раёне гарадскога парку імя Луначарскага. Такая думка бытуе ў сувязі з тым, што славяне мелі звычку даваць імёны сваім гарадзішчам і гарадкам па назвах малых рэк, што працякалі побач: г. Орша — пры ўпадзенні Оршыцы ў Днепр, Віцебск — пры ўпадзенні Віцьбы ў Заходнюю Дзвіну.

На малюнках: 1. Жалезны сашнік. 2. Грузік для рыбаўлоўчай сеткі. 3. Жалезны нож. 4. Наканечнік стралы. 5. Медны піцэт.

Гомель эпохі ранняга сярэднявечча займаў тэрыторыю паміж двума равамі, дзе цяпер размяшчаецца абласны краязнаўчы музей і Палац піянераў і школьнікаў, і дзяліўся на дзядзінец і пасад. Дзядзінец — умацаваная частка горада, месца жыцця княжачага намесніка, прымякцаў да Гомеюка. Пасад — дзе жылі рамеснікі, займаў месца сучаснай плошчы імя У. І. Леніна.

О. ВАСКОВА, Ю. АВАДЭНКА, студэнты гісторыка-філалагічнага факультэта